

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETESI ÁR:
Egész évre . . . 12 kor. Negyedévre . . . 3 kor.
Félévre . . . 6 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő:
BITTERMANN SÁNDOR.

Kiadótulajdonos:
BITTERMANN NÁNDOR.

Hirdetéseket és nyiltéri közleményeket
a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
MEGJELEN MINDEN KEDDEN ÉS PÉNTEKEN.

Te deum.

Zombor, 1906. július 2

Itt az aratás ideje!

Künn a mezőn meggendül a kasza a bókáló aranykalász előtt, hullanak a rendek, szedik a markot, kötözik a kévét s hol az imént még rengő kalász-erdő állott, drága kereszttekkel népesül be a mező.

Valamikor ilyenkor vidám nótázás verte fel a határt. A falu apraja-nagyja örvendező szívvvel ment ki az isten áldását betakarítani s fáradtan, de elégedetten tért vissza a munka után. Örült a gazda s örült a munkás is.

Azóta nagyot fordult a világ. A föld s a termés maradt a régi, ellenben az emberek és vágyaik megszapordtak s az élet megdrágult. A gazda a betakarítás munkájáért ugy szeretne fizetni, mint annakelőtte; a munkás inkább lemond a keresetről, semhogy bérköveteléséből engedjen. Az áldásos munkát áldatlan harc váltja fel, mely alatt szenved a gazda, szenved a munkásnép s legjobban szenved az ország, mert a bérharcot nem többé a haza-

szeretet, hanem a hazátlan gyűlölet intézi: a nemzetközi szocializmus.

Itt az aratás ideje!

Nemcsak a földeken, hanem az iskolákban is. Országszerte megcsendül a templomokban gyermek- és ifjuajkák a hálaadó zsoltosma, hogy egy évi szorgalmuk gyümölcsét betakaríthatják s a fáradságos munka után édes pihenésre térhetnek. Ha akad is közöttük olyan, kinek gyarló munkája ki nem elégítő eredménnyel fizet, valamennyinek örömben, boldogságban uszik a szíve s velük örülünk mi is, szülők, tanítók, szociológusok egyaránt.

A gyermek lelke ujjong, hogy a szigorú iskolai fegyelem alól egy időre felszabadul s munkája szerszámain, a könyveket félreteheti; hogy nem kell félelemmel gondolnia a holnapra, ha a márt elhenyélte. A nagy szünet a szabadságé, a pihenésé, az üdülésé, a gondtalan szórakozásé. Vegyék is ki belőlük a részüket, hogy testben megerősödvé, lélekben felrisszülve térhesenek majd vissza a munkához a fegyelem és a kötelesség kormányja alá.

A szülő, kinek gyermeke megfelelt

az iskolai rendtartás követelményeinek, buzgó szívvvel ad hálát a Mindenható-nak a segedelemért s mond köszönetet a mestereknek fáradságukért. De nincs mért zugolódnia annak a szülőnek sem, kinek fia nem fejtett ki akkora igyekezetet, hogy lépést tarthatott volna a haladókkal. Csak arra kell gondolnia, hogy a lelke mégis csak gazdagodott, mert az iskola még akkor is képzőleg, nevelőleg hat a lélekre, ha nem hajlandó meghajolni szigorú munkarendje előtt.

S éppen ez az, aminek a tanító meg a szociológus örül. A nemzetközi szocializmus mérgének az iskola az ellenmérge. Az iskola az egyenlőség iskolája: nem ismer sem rendi, sem vagyoni kiváltságokat; ur és szolga, gazdag és szegény egyenlők benne. Az iskola az igazság iskolája: nem az önkény, hanem a törvény uralkodik benne mindenekfelett; még a tanítók felett is; aki a törvény ellen támad, bűnhődik.

Az iskola a munka iskolája: csak az halad benne előre, aki dolgozik; a hanyag visszamarad. Az iskola a sze-

A „BÁCSKA“ TÁRCÁJA.

Casabianca.*)

Hemans Felicia után angoltól fordította **Zsoldos Benő.**

. . . Ott állt a lángoló fedélzetén,
Honnan mindenki elfutott, csak ő nem;
A láng, — az égő harci roncs fölött —
Körüle fénylött e nagy temetőben . . .
S ő mégis ott állt: bátran és üdén,
Mintha vihart nyugózni vón' hivatva, —
Egy büszke, bár még gyermekes alak, —
Dicső, nagy ősi vérnek hősi sarja . . .
. . . Terjedt a tűz, — de percig sem akart
Mozdulni atyja engedelme nélkül;
Am az atya nem hallja már szavát
Fiának, — a halál köde szemén ül . . .

*) Ez a műfordítás megjelent a Budapesti Szemle folyóévi januári füzetében. A fiatal Casabianca, az Orient hadihajó parancsnokának 13 éves fia, a nilusi tüközetben nem távozott helyéről a hajón akkor sem, mikor az már tüzet fogott s mindenki odahagyta, ott lelte hősi halálát a hadihajón, mikor a lángok a löpőkamarát elérve, a felrobbant lópor az egész hajót pár perc alatt megsemmisítette. Zs. B.

S kiált fennszóval a fiú: „Atyám,
Mondd, mit tegyek? parancsod egyre várom!“
— Szegény, nem tudta, hogy a kapitány
Már halva fekszik s mit se' tud fiáról . . .

„Beszélj, atyám!“ — szólt újra a fiú, —
„Lehet-e mennem innen, ahol állok?“ —
. . . Csak ágyüdörgés válaszolt reá, —
S terjedtek egyre rémesen a lángok . . .

Azok hevét érezte homlokán,
S lehelletét hullámozó, dús hajában, —
És itt, ez elhagyott haláltanyán
Szétnézett némán, búsan, egymagában . . .

S kiáltott még egyszer, jó hangosan:
„Oh, mondd atyám, itt kell-e állni nékem?“
— Amig föléje, szemfedő gyanánt,
A láng ölelve ráborult egészen . . .

Szilaj, vad fény áradt el a hajón,
A zászlót megfogák a lángok ott fenn, —
S szétáradtak a hős gyermek fölött,
Mint óriási lobogók az égen . . .

Aztán jött egy borzasztó dördülés, — —
A hős fiú hol állt előbb? — mivé lett?
Kérdezd a széltől, — a tengerre csak
Tört roncsokat hintett a végítélet . . .

Árboc, kormány, — mind szerte a vízen,
A céljoknak bár híven megfeleltek: . . .
— De egy ifjú, hűséges szív vala
Legdrágább, mit a habok eltemettek . . .

Szerelem és faláb.

I.

1782-ben, egyikén azoknak a szép juniusi napoknak, melyeken a természet bájos szépsége remekel, François Louis (Ferencz Lajos) sebész névtelen levelet kapott, melyben felszólították, hogy a műtéthez minden szükséges eszközzel egy, Páris közelében levő falusi jószágra siessen.

Ferencz Lajos abban az időben a legkitünőbb sebészek egyike volt, hire a külföldre is eljutott; nem egyszer hívták Angliába is, hogy olyan műtétet végezzen, melyet az ottani sebészek nem mertek elvállalni. De a

retet iskolája: a szeretet erejével kényseríti tagjait, hogy minden különbség nélkül szeressék egymást; a gyűlölséget megzabolázza. Az iskola a hazafiság iskolája: nagy példákot tanít meg arra, hogy fajra, nyelvre különbözhetünk, de egyforma lelkesedéssel tartozunk munkálni a haza javát s küzdeni esküdt ellenségei ellen.

Ha az államhatalom mindenkit részeltethet az iskola áldásos szellemi és erkölcsi kincseiben, akkor a nemzetközi szocializmus maszlaga nem metelyezheti meg többé a mi különben is józan népünk lelkét. Akkor újra fölhangzik ilyenkor az aratók vidám nótája s megelégedés és béke száll a lelkekbe s az elme és kéz munkájával versenyezve szolgálja a hon javát.

Isten áldása legyen az iskola munkáján s a benne nevelkedő jövő nemzedéknek sikerüljön elérnie mindazt, ami után mi most még csak áhitozni tudunk!

Acsendőrség fizetésének fel-emelése. A belügyminiszter a csendőrlégénység anyagi helyzetének javítását elhalasztatatlannak tartja; fizetésük ugyanis nem áll arányban nehéz szolgálatuk fáradalmaival. A mostoha állapoton némileg segitendő, az őrmester zsoldját napi 15 fillérrel, az őrsvezető csendőr zsoldját napi 14 fillérrel már felemelték. Arra való tekintettel, hogy e néhány fillérnyi zsoldemelés a legénység által eddig élvezett étkezési pótléknak és elfogatási díjaknak, tehát a legénység egy másik illetményének megszüntetésével adták csak meg: tulajdonképpen nem is nevezhető fizetésemelésnek. Ezért a csendőrlégénység fizetésének megfelelő felemelése elodázhatlan. A fizetésfelemelésre vonatkozóan a belügyminiszter később fogja kikérni a törvényhozás hozzájárulását.

Az elhagyatott gyermekekért. Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter rendeletet küldött a törvényhatóságoknak az elhagyatott

gyermek nevelése tárgyában. A belügyminiszter hivatkozással a gyámpénztári alapról szóló törvényre, felhívja a törvényhatóságokat egy, a hét éven aluli elhagyott gyermekek gondozására fordítandó alap létesítésére, mely a gyámpénztári alapról előlegezés útján volna megteremtendő.

A póttartalékosok segélyezése. Wekerle Sándor miniszterelnök, mint pénzügyminiszter felhívta a vármegyék alispánjait, hogy terjesszék fel az 1905. és 1906. évben elmaradt ujoncozás folytán behívott és tényleges katonai szolgálatot teljesített póttartalékosok névjegyzékét, akik vagyonnal nem bírnak és igazolni tudják azt, hogy családjukat munkájukkal tartották fenn. Az oly, vagyonnal vagy jövedelemmel bíró póttartalékosok, akik az 1890. évi VI. t. c. 34. szakasza értelmében vagyoni állapotuk miatt a családfenntartásból eredő kedvezményre igényt nem tarthatnak, a kárpótlandók névjegyzékének összeállításánál sem jöhetnek figyelembe, ezeknek a két évi fegyvergyakorlat elengedésével kell beérniük. A segélyt az utalványozás megtörténte után a vármegyei alispáni hivatalok útján fogják folyósítani.

Aratáskor.

Megjött a gazdák által várva-várt idő: az aratás.

Az Alföldet tengermódra befödő rengő kalász megingott; az élesre fent kasza alatt megdőlt és halomra gyűlt a gazda édes reménye, jövő boldogsága.

A gazda verejtékes munkájának, egy évi fáradozásának értékes gyümölcse oly bizonytalan. Aggodalommal és félelemmel várta a gazda fáradozásának értékes gyümölcsét, — ennek a sikerétől függ egész jövője. Ezen néhány hét biztosítja egy évi jólétét, boldogulását. A jó és bőséges aratás ellátja egész házat, megtömi magtárát, kamaráját és duzzadóvá teszi erszényét.

Az ideai termés kilátások jók. A gondviselés meghallgatta gazdáink kö-

nyörgését és megengedte, hogy azok, akik hosszú hónapokon át dolgoztak, akik szivszorongva lesték az időjárás fordulatait, most már örömteljes érzéssel dolgozhatnak a fásasztó munka gyümölcsének begyűjtésén.

A sors bőséges kegyét nemcsak a gazdáknak, de mindannyiunknak köszönettel kell vennünk, mert a föld termésének kérdése nemcsak a földmivelőt érdekli, de érdekli az valamennyiünket, akik kenyeret eszünk. Mi is osztozunk a gazda örömeiben, épügy mint bánatában, mert ha reményei beválnak, ha a jó Isten áldással jutalmazza fáradhatlan munkálkodását, akkor nemzeti életünkben, a kereskedelem, az ipar, a művészet minden terén fellendülés várható. Ellenkező esetben a nyomor tünetei ütnek ki a nemzet egész testén.

Ezért kétszeres örömünk a kedvező aratási hírek hallatára és hálátelt szívekkel tekintünk a gazdával a magasba, hogy a jó Istennek jóságos adományáért köszönetet, hálát rebejjünk.

Éppen mivel ily jó termésre van kilátás vármegyénk egész területén, megütkezésével értesülünk azért, mert lelketlen izgatók járnak be a megye területét és az aratómunkásokat és gazdasági cselédeket sztrájkolásra, szerződészegésre ösztönzik. Sajnálattal értesülünk azért, mivel nálunk a háziipar még egyáltalában annyira fejletlen, hogyha a gazdasági munkás, akinek az aratás kellő alkalmat nyújt, hogy egész évi megélhetésére szükségeseket beszerezze, most, hallgatva a lelketlen izgatókra, sztrájkol és nem dolgozik, a jó termés mellett könnyen felkophatik az álla.

Fernbach Károly vármegyénk szeretett főispánja, Vojnits István agilis alispánunkkal és a járási főszolga-

meghívás most mégis feltűnt neki; az idő, a hely a legnagyobb pontossággal fel volt ugyan jegyezve, de hiányzott az aláírás. Ez tüntette fel különös színben a meghívást.

— Bizomnyal valaki tréfát űz velem — gondolta és nem ment el.

Hárem nap mulva ismétlődött a meghívás, azzal a hozzáadással, hogy másnap reggeli 9 órakor kocsis fog érte menni, mely a kérdéses helyre szállítja.

A kocsis pontban 9 órakor megjelent háza előtt és Ferencz, nem tehetvén egyebet, műszereit magához véve, beleült. De mielőtt a kocsis elindult, a kocsisához kihajolt és kérdezé:

— Kihez vezet?

— Bocsánatot, uram, angol vagyok — felelt a kérdezett.

— Tehát angol — jól van, — mondá magában, visszahúzódva a kocsiba, mely mint a villám repült tova.

Ferencz annyira elmerült gondolataiba, hogy észre sem vette a kocsis megállását egy kis magányos pusztai ház előtt.

— Kihez, hová menjek? Ki a beteg? — kérdezé újra, mielőtt kiszállt volna. Ez ismét az előbbeni feleletet adta.

Boszankodva e titokszerűségen, körültekintett. A kapuban egy előkelően öltözött 28 éves fiatal embert vett észre, ki őt várni látszott. Hozzá lépett és mielőtt kérdezhetne volna, hogy tulajdonképpen ki a beteg, az ifju egy csinosan butorozott terembe vezette, hol pompásan terített asztal várta az érkezőket.

Ferencz angolul kezdé a társalgást.

— Ön hivatott, uram? — kérdezé.

— Végtelen le vagyok kötelezve, uram, — felelt az ifju — fáradságáért fogadja előzetes köszönetemet. De mielőtt a műtétet fognánk, kérem, foglaljon helyet és költse el ezt a reggelit. Csokoládét vagy kávét paranesol? Itt van hideg sült és jó bor. Melyikből paranesol?

— Én azt hiszem, sir, jó volna először a beteget megtekinteni, vajjon szükséges-e és különösen sietős-e a műtét végrehajtása.

— Óh, felette sietős, Ferencz ur; üljön le, kérem, és hallgasson meg. Nézze ezt az erszényt, száz font sterling van benne, ez lesz jutalma a műtétért, melyet véghezvisz. Szabadkozni és ellenszegülni nem szabad, mert ez esetben ezeket a jól megtöltött pisztolyokat

fogom igénybe venni és amilyen igaz, hogy angol vagyok, főbe lövöm önt.

— Sir, sem aranyaival meg nem veszteget, sem pisztolyaival meg nem rémit. Mindenkor tudom kötelességemet. Szóljon: mit kíván tőlem, minden bevezetés nélkül.

— Önnek jobb lábamat le kell vágnia.

— Szívesen, uram, akár a fejét is, ha van olyan baja, mely miatt okvetlenül műtétet kell alkalmazni. De hisz úgy vettem észre, hogy lábának semmi baja; hiszen mikor elém jött, olyan művészi ugrást tett, mint egy balletáncos. Mi baja a lábának?

— Semmi, vagy talán van; szeretném, ha nem lenne és kívánatom, hogy ne legyen.

— Sir, ön bolond!

— Az önre nézve teljesen mindegy.

— Mit vétett az az egészséges esont, hogy ily kegyetlen irányban.

— Semmit, tegye kötelességét és vágja le!

— Sir, én önt nem ismerem és nem tudom, hogy van-e ép esze. Bizonyítsa be tanukkal.

— Akarja-e kívánatomat teljesíteni?

— Nem, mig olyan okot nem látok,

birákkal a legmesszebbmenő intézkedéseket megtették, hogy a fejlődő mozgalmat csirájában elfojtsák. Ennek köszönhető, hogy a vármegye területén csak szórványosan mutatkoznak kisebb, csekélyebb jelentőségű mozgalmak.

A járási főszolgabírók a kellő tapintattal és ahol szükséges, a törvény teljes szigorával oldják meg nehéz, felelősségteljes feladatukat.

A legnagyobb valószínűség szerint minden nagyobb zökkenés nélkül fog vármegyénk területén az aratás lefolyni.

Az egyes helyeken lefolyt mozgalmakról tudósításaink imitt következnek:

Zenta, június 29.

Buday főszolgabíró Moholon 12 munkást szerződészegés miatt 50—30 napra elzáratta.

Zenta, június 30.

Ófner Ignác moholi földbirtokosnak 27 adai munkása a szerződött munkát megtagadta.

Zenta, június 30.

Dr. Engelmann Zsigmond adatornyosi birtokán 38 moholi szerződött aratómunkás sztrájkba lépett.

Obecse, június 30.

Dungyerszky Lázár bácsszenttamási nagybirtokosnak szabályszerűen szerződést kötött aratómunkásai az aratási munkát teljesítését megtagadták és sztrájkba léptek. Dungyerszky megbüntetésüket nem kívánta, így ellenük a kihágási eljárás nem indított meg, de Dungyerszky 50 pár tartalékmunkás engedélyezése iránt a földmivélségi miniszterhez fordult.

Obecse, június 30.

Dr. Gombos Dezső obecsei földbirtokos szerződött kishegyési aratómunkásai szabályszerű felhívás dacára munkába lépni vonakodnak. Az obecsei főszolgabíró a sztrájkoló munkásoknak a helyszínére szállítása iránt intézkedett.

Ujvidék, június 30.

Fernbach Péter országgyűlési képviselő temerini uradalmában az aratók sztrájkba léptek.

Obecse, július 1.

Dr. Gombos Dezső obecsei földbirtokos sztrájkoló munkásait a járási főszolgabíró munkahelyre kísértette. Mivel a megkísérelt békéltetés után sem voltak hajlandók munkába állni, egyenként 40—40 napi elzárásra ítéltettek. Az elzárás azonnal foganatosított.

Ujvidék, július 1.

Szemző Gyula urszentiváni birtokán a munkások sztrájkba léptek. A főszolgabíró közbenjárására azonban ismét munkába állottak.

Ujvidék, július 1.

Fernbach Péter temerini uradalmában a munkaadó és sztrájkolók között megállapodás jött létre és így a munkások dolgoznak. Kihágást elkövető munkások megbüntetését munkaadó nem kívánta.

Obecse, július 1.

Zagorieza Velykó szenttamási földbirtokos szabályszerűen szerződött aratómunkásai bér emelést követelve, munkábaállást megtagadták. A munkahelyre leendő elszállítatásuk iránt dr. Balaton főszolgabíró a kellő intézkedéseket megtette.

Mohol, július 1.

Feuer József földbirtokosnak elzárt moholi részaratói a szerződésben foglalt feltételek mellett munkára jelentkeztek. Dr. Buday főszolgabíró az ellenük hozott 30—30 napi elzárási ítéletet felfüggesztette.

Hangverseny Verbászon.

A zombori polgári kaszinó-egyesületi dalárda és a dalárda kebelében alakult műkedvelők zenekara az Ujverbászon felállítandó honvédszobor és az óverbászi Erzsébet-liget alapja javára f. hó 29-én, Péter-Pál napján Óverbászon az Erzsébet-ligetben hangversenyt rendezett.

Dalosaink Péter-Pál napján délután 1 órakor indultak el Zomborból a Heinecz Albert műszaki tanácsos ur szíveségéből átengedett Türr István nevű csavargözösön. A kirándulásban részt vettek: Vojnits István alispán, a dalárda elnöke, dr. Balogh Ernő, a verbászi kerület népszerű képviselője, Csavojácz János hegedűművész, zenetanár, Essigmann Károly számvevőségi főnök-helyettes, dr. Fe-

rencsik Lajos, Rácz Soma, Pallein János, Trencsény Károly, Király Lajos, Margineán Sándor, Krump Vilmos tanárok, Popovits Sebő tb. főjegyző, Major József, Marschall Béla pü. tisztviselők, Petényi József, Szántó Károly tanítók, dr. Németh Arthur, dr. Záttonyi Dezső ügyvédek, Krudy Géza árv. ülnök, Türr Aladár, Karsay Elemér, Klemm Gyula, Krizsák János, dr. Ribiczey Kálmán, dr. Matzitz Gyula, Papp Gyula ügyvédjelöltek, Kárpáti Sándor segédtanfelügyelő, Kleiner Nándor róm. kath. hitoktató, Kekezovits János vm. írnok, Tomesányi Aladár főispáni írnok, Engel Mór kereskedő, Stebler Antal aranyműves, Alföldy László vm. lajstromzó, Szigethy István kőfaragó, Tantner Ottó cukrász, Utornik István és Bittermann Sándor lapunk felelős szerkesztője.

Az utazás igazán kellemes volt. Csakhamar előkerült a kártya a hosszas ut unalmának elűzésére, s járta a tarokk meg az alsós. A forró napsütés enyhítéséhez a hűs szellőn kívül nagyban hozzájárult a felelős szerkesztőnk által a csavargözösre felszállított s jégbehűtött pintesek tartalma. A nóta is fel-felzendült a dalosok ajkán. A Ferenc József-esatorna zsilipjénél fölállított Hungaria-szobor előtt elhaladva a Himnusz énekelték. A Ferenc-esatorna kulai kikötőjénél óriási embertömeg várta kirándulóinkat. A csavargözös a Rákóczi-induló hangjai mellett futott be. Majd a kulai dalárda által a legprecízebben énekelt üdvözlő dal után felhangzott dalárdánk jeligeje:

Dalért hevülni,
Szivedre vall;
Hazát szeretni,
Nagy dolgokat merni,
Tanít a dal!

Dr. Schneider Károly, Borovánszky Gyula, Borovánszky Gyuláné és leánya, valamint Schneider Micike pazar uzsonnával vendégelték meg a dalosokat a csavargözösön, ahová felszállottak és kitüntető szeretetreméltósággal jégbehűtött sörrel üdítették fel eltikkadt vándorainkat.

A verbászi zsilipnél Wagner György ujverbászi jegyző, a bíró és a rendező bizottság több tagja várta a kirándulókat. A hajó megérkezését mozsár durrogatás jelezte, majd fölharsant a Rákóczi-induló. Wagner György a rendező bizottság társelnöke rövid beszéddel üdvözölte az elnököt és dalárdát, megköszönve megjelenésüket. A zsiliptől kezdve a Ferenc-esatorna mindkét partján épült villák hatalmas nemzetiszinű lobogókkal voltak díszítve.

Mikor a társaság partra szállott, Róth Sándor óverbászi ág. ev. lelkész meleg szavakkal üdvözölte a vendégeket, melyre Vojnits István elnök válaszolt, megköszönve a szíves fogadtatást.

Kiss Gyula jegyző szőlejében pazar halpaprikás várta a dalos társaságot.

9 órakor kezdődött a hangverseny az Erzsébet-ligetben levő nyári szinkörben. A dalárdának, valamint a zenekarnak minden egyes számát a nagyszámú közönség osztatlan tetszéssel fogadta. Különösen elragadta a hallgatóságot Csavojácz János hegedűművészünknek gyönyörű magánjátéka. Zugó tapsviharral háromszor hívták a lámpák elé. Csavojácz ur azzal hálálta meg a meleg ünnepeltetést, hogy a műsorban jelzett számát néhány magyar dalnak remek előadásával toldotta meg. Méltán osztozott vele az ünnepeltetésben Rácz Soma, a Mi a haza? című melodráma szövegének könnyekig megható, művészi elszavalásával.

mely elfogadható. Eszeveszett képzelődésekre mitsem adok.

— Az okot, mely miatt lábamat le akarom vágtatni, jelenleg nem mondhatom meg... egy év múlva talán... de biztosítom, hogy szándékom: e haszontalan esonttól megszabadulni, a legnemesebb indokból származik.

— Nevét, családját sem tudom. Nem, uram, én mit sem tehetek önért.

— Idővel azt is meg fogja tudni, most lehetetlen megmondanom. Remélem, becsületes embernek tart?

— Becsületes ember nem fenyegeti orvosát pisztollyal. Az én kötelességem, melynek eleget tenni, míg Isten engedi, sohasem fogom elmulasztani, a betegetek gyógyítani, segíteni ott, hol baj van és nem az egészségüket beteggé tenni vagy bajt okozni ott, hol minden a természet adta rendben van. Ha ön ezt, sir, nem látja be, ha ragaszkodik, mint már mondtam, eszeveszett kívánságához, hát löjjön, nem bánom...

— Jól van, Ferenc ur — felelt az angol és fölvetta a pisztolyt. Nem, nem lövöm meg, de kényszeríteni fogom, hogy vágja le

lábamat és ön meg fogja tenni, nem pénzért, nem félelemből, de száualomból fájdalomaim iránt.

— És hogyan, ha szabad kérdezni, sir?

— Összeuzom e esontot szemei előtt és akkor kötelessége lesz levágni! — felelt az ifju és a felhuzott pisztolyt térdének irányozta.

Ferenc felugrott, hogy megakadályozza.

— Ne mozduljon, mert azonnal elsütöm. Feleljen kérdésemre. Akarja-e megszüntetni fájdalomaimat?

— Uram, ön bolond, de jól van, ha kívánja, hogy nagyobb szerencsétlenségtől megmentsen, leveszem lábát.

Ferenc előszedte műszereit és végrehajtotta a műtétet. Az ifju ajkáról a fájdalom egyetlenegy kitérése sem hangzott el a műtét alatt.

Néhány hét alatt teljesen felgyógyult és hajóra ülén, kezében mankójával, visszavitorlázott hazájába.

(Vége köv.)

A hangversenyt tánc követte a kora reggeli órákig. A villanyfényben uszó igazán szép Erzsébet-ligetben nagy néptömeg hullámzott. Dalosainkat és zenészeinket meleg szíves vendégszeretet vette körül. Kiss Gyula, a hangverseny eszméjének megpendítője, lelkes rendezőtársaival mindent elkövettek, hogy vendégeik jól érezzék magukat. Barátságos poharazás közben lelkes felköszöntők hangzottak el a dalárda elnökeire, a főbb szereplőkre külön s az összes közreműködőkre. A dalárda a szíves szavakra több szép dal énekletével válaszolt.

Reggel 3 órakor indult vissza a hajón a kiránduló társaság, kellemes emlékekkel válválva el szíves vendéglátóitól s azzal az óhaj-tással, hogy a nemes célu hangversenyt, melyre oly készséggel vállalkoztak, erkölcsi és anyagi sikere is minél nagyobb lett legyen.

Előfizetési felhívás

„BÁCSKA”

XXIX. évfolyamára

Előfizetési feltételek:

Helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve:

Egész évre	12 korona.
Fél évre	6 korona.
Negyedévre	3 korona.

Néptanítók számára:

Egész évre	8 korona.
Fél évre	4 korona.
Negyedévre	2 korona.

Előfizetési pénzek **Bittermann Nándor és fia** könyv- és könyomdájába küldendők.

H i r e k.

Személyi hir. Fernbach Károly vármegyénk és Zombor sz. kir. város főispánja június hó 30-án részt vett báró Kemény Árpádnak Alsófehér vármegye ujonnan kinevezett főispánjának beiktatási ünnepélyén.

Gróf Apponyi válasza. Zombor városában mult hó 24-én megalakult az irodalmi társaság és megalakulása alkalmából üdvözlő sürgönnyt menesztett a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez, melyre a következő meleg-hangu válasz érkezett:

„Nagyságos Vértesi Károly urnak, Bács-Bodrog megyei Irodalmi Társaság elnökének Zomborban. A Bács-Bodrog megyei Irodalmi Társaság alakuló közgyűlése nevében kifejezett meleghangu hazafias üdvözlőféré, kérem fogadja és tolmácsolja a közgyűlés tagjainak is őszinte köszönetemet. Szívvel üdvözlöm az új irodalmi társaságot s kívánom, hogy nemes törekvésüket siker koronázza. Őszinte tisztelettel vagyok Budapest 1906. június 28. Igaz hive Apponyi s. k.”

Hivatalvizsgálat. Dr. Eperjessy Béla törvényszékünk elnöke a mult héten a kulai kir. járásbírósi hivatalait behatóan megvizsgálta és a vizsgálat eredménye fölött teljes elismerésnek adott kifejezést.

A honvédség köréből. Lipóczy Lászlót, a szabadkai 6-ik honvédegyalozred-beli tartalékos hadnagyot, saját kérelmére, a honvédség kötelékéből, tisztí rangjának megtartása nélkül, elbocsátották.

A militiási plébános 25 éves papi jubileuma. Lelekemelő, szívetmegtartó és erkölcsi kihatásában páratlan ünnepélynek voltak tanúi június hó 24-én Militiás község lakói. E napon tartotta ugyanis Nagel Máté militiási plébános áldozásának 25 éves emlékünnepét. Militiás község lakói mindent elkövettek, hogy plébánosuknak örömnappját minél ünnepélyesebbé és emlékeztetősebbé tegyék. Az emléknapi előtti estén a község zászlódiszt öltött. Este 9 órakor pedig fátylós menet volt a plébános tiszteletére. A menetet három fátylós polgár nyitotta meg. Utánuk négy nagy nemzeti színű zászlóvivő, majd négyes rendben az iskolásfiúk sora következett, mindegyiknek nemzeti színű zászló volt a kezében. Ezek után harminc polgár haladt különböző színű lampionokkal. Nyomukban a zenekar az egész menet alatt folyton muzsikált. Végül pedig a fátylós polgársereg jött, 40 darab fátylót lobogtatva. Az egész menetet két oldalt a militiási lövészegylet tagjai kísérték. A lakosság pedig a házak mellett és a menet után követte a föl-vonulást. Mint egy óriási tüzkigyó, vonult a menet a plébánia elé. Berényi István militiási postamester magyarul, Szelingér Lőrinc militiási kenderkereskedő pedig németül üdvözölte a jubiláló lelképásztort. Az üdvözlő beszédekre Nagel plébános sűrű éljenzéssel fogadott magvas szónoklatban válaszolt, mire a fátylós menet az előbbi rendben elvonult. Másnap reggel öt órakor már talpon volt a lakosság. A templom főoltára, valamint a szöszék virágdiszt öltött. A sekrestye bejárata, valamint a plébánia kijárata felett egy-egy üdvözlő tábla díszlett, az egyik: „1881 — Légy üdvözölve! — 1906.”, a másik: „1881 — Heil Dir! — 1906.” felirattal. A templomudvaron apró nemzeti színű zászlók lengedeztek. Kilenc órakor kezdődött a szent mise. 15 fehérbe öltözött ugynevezett Mária lány virágot hintett a templomba menő lelképásztort elé, a zenekar pedig a Hunyady-indulóra zendített rá. Maga a szent mise következően folyt le: a) szentségkítétel, b) körmenet a templom körül, c) Te Deum laudamus, d) az evangélium felolvasása után ünnepi szentbeszéd, e) folytatása és befejezése a szent misének. A kóruson Braunhoffner József militiási kántortanítónak egyik szép latin zenés miséjét adták elő. Mise alatt a templom előtt felállított lövészek több díszlővést tettek, majd a plébánia elé vonultak zeneszóval, hogy három salvelővést tegyenek a plébános tiszteletére. Az első lövés után a zenekar a Szózatot, a másik után a Himnuszot játszotta, a harmadik lövés után egy induló hangjai mellett a lövészek elvonultak. Az ünnepelt lelképásztort üdvözlésére tizenöt küldöttség vonult föl, ugymint: a községi előjáróság a községi képviselőtestület tagjaival, a róm. kath. iskolások a róm. kath. tanítókkal, a szerb polgárság, az izraeliták, a kereskedők küldöttsége, az iparosok küldöttsége, a munkások és napszámosok küldöttsége, a militiási segélyegylet mint szövetkezet, a militiási takaré- és segélyszövetkezet, a militiási gőzmalom részvénytársaság, az első militiási temetkezési egylet, a róm. kath. kör, a lövészegylet, a polgári kaszinó, a délmagyarországi paraszt-fiókegylet. A küldöttségek tisztelegése körülbelül délutáni egy óráig tartott. Az ünnepélyt követő kedden a plébános ebédre hívta az ünnepély rendezőit és a küldöttségek vezetőit. Az ebéd alatt Nagel Máté plébános a pápát és a kalocsai érseket élte, Braunhoffner József kántortanító a magyar hazára és a magyar királyra mondott lelkes pohárköszöntőt, majd Ernst István militiási lakos, vármegyeyi bizottsági tag a jubiláló plébános egészségére üritette poharát. A társaság estig maradt a plébánosnál, ki örömmel párosult boldogsággal, szíves vendégszeretettel látta maga körül híveinek és általában az összlakosságnak minden rangu, rendű és állásu képviselőit.

Egy szemtanu.

Halálozás. Bogoy Ödön Pacsér község jegyzője a mult héten a szabadkai közpórházban 62 éves korában meghalt.

Elgázolt kisleány. Béregen Gruber Mihály gyorshajtás közben a kocsit közepén játszadozó 3 esztendőes Mir Mariskát elgázolta. A gyermek halálát sérülést szenvedett.

Az iparos dalárda kirándulása.

A zombori iparos dalárda I. hó 1-én Apatinban az ottani polgári kaszinói dalárda közreműködésével hangversenyt rendezett. A befolyó jövedelem az apatini polgári kaszinói dalárda javára fordított. A dalosok vasárnap délután 2 órakor indultak Zomborból 8 kocsival Apatinba Tantner Ottó elnök és Szántó Károly karmester vezetésével. Az apatini közönség a kaszinó termeit zsúfolásig megtöltötte és a szabatosan előadott énekszámokat lelkes tapsokkal honorálta. A hangverseny megkezdése előtt a dalosok zászlóikat kölesőnösen megkoszorúzták. 1. Himnusz, énekelte az apatini kaszinói dalárda, amelyet a közönség állva hallgatott végig. 2. Az iparos dalárda a jellegének elnevelése után a „Tulipán-dalt” adta elő, amelyre lelkes taps hangzott fel. 3. Szántó K. Ideges ember, magánjelenet, előadta Kovalovszky István. A darab egyes fordulatai általánosan lekötötték a hallgatóság figyelmét és az ügyes előadót, valamint a szerzőt számtalanszor tapsolták meg nyílt színen. 4. Hoppe: Estét harangoznak, előadta a zombori iparos dalárda. 5. Szántó K. Fogorvos. Kettős, előadták Krieg Károly és Bozsánszky János a szerző kíséretével. A hallgatóság a komikus darabot általánosan hahotázott hallgatva meg. Különösen ügyesen mozgott Bozsánszky János nő szerepében. A hálás közönség riadó tappsal jutalmazta őket. 6. Az estély fénypontja volt Gruda Pálnak, a dalárda szeretett igazgatójának Gül Babából előadott kupléi, amelyek olyannyira megtetszettek és oly sokszor újraztattak, hogy ami még nem fordult elő, a jeles előadó bizonybizony kifogyott kupléiből. Remekül sikerültek az apatini helyi viszonyokra rögtönzött kupléi. 7. Záradékul az iparos dalárda Vigan cimborakardalt adta elő zongorakísérettel. Az estélyt reggelig tartó tánc követte. Dalosaink egy kedves és maradandó emlékekkel tértek vissza Zomborba. — Az iparos dalárda szombaton, folyó hó 7-én tartja meg II. alapszabályszerű dalestélyét az iparoskör ujonnan átalakított helyiségeiben.

Adótartozások törlesztése.

Zombor szab. kir. város tanácsa közhírré teszi, hogy az 1906. évi I. negyedév végéig felszaporodott adótartozások érvényesítése tárgyában a nagyméltóságu magy. kir. pénzügyminiszterium 2018/1906. sz. körrendelete értelmében minden adózó az 1905. évből, valamint az 1906. év I. negyedéből származó adótartozását mindenki akként törlesztheti, hogy ennek az adótartozásnak felét 1906. október hó végéig, másik felét pedig 1907. végéig tetszése szerinti részletekben fizetheti be. Ezekből a tartozásoktól azok az adózók, akiknek évi egyenes adója 200 koronát nem ér el, a befizetésre nézve fentebb megjelölt határidőig kamatot egyáltalán nem fizetnek s kamat csakis ezen határidők lejártától kezdve követelhető egész a befizetés napjáig. Mig azok az adózók, akiknek évi egyenes adója a 200 koronát eléri, adótartozásuk után 1906. évi július 15-étől kezdve egész a befizetés napjáig a törvényes kamatot tartoznak fizetni. Az 1905. évből s a folyó év I. negyedéből származó adótartozásokra nézve ezeket a befizetési kedvezményeket mindenki igénybe veheti anélkül, hogy eziránt folyamodnia kellene. Ellenben általában azok, akik messzebbmenő halasztást kívánnak igénybe venni, valamint azok az évi 200 koronát elérő vagy azt meghaladó adót fizető adózók, akik ha nem is messzebbmenő halasztást, de kamat elengedést kívánnak igénybe venni, ebben csak úgy részesülnek, ha ezt kérelmezik. Az erre vonatkozó kérvények bélyegmentesen nyújthatók be akár a községi (városi) előjáróságoknál, akár pedig a pénzügyigazgatóságoknál, sőt szóbelileg is előadhatók, mely esetben az előadott kérelem rövid tartalma az előjáróság, s illetőleg a pénzügyigazgatóság által foglaltatik írásba. Az utólag kivetett, vagy azután kivetendő adónak az 1905. évre s az 1906. év I. negyedére eső részei ugyanolyan elbírálás alá vonandók, mint az ezen időből eredő s már korábban kivetett adók. Ugyanezen elvek állnak fenn a 2018/1906. sz. pénzügyminiszter körrendelete értelmében az illetéktartozásokra is.

Eljegyzés. Darázs Máttyás helybeli iparos eljegyezte Bosnyák Margitkát Bajmokon.

Megrögzött zsebtolvaj. Kolompár Teréz bajai tolvajná a múlt évi április hó 27-én a templomban egy eselédleány zsebéből kilopott 7 kor. 80 fillért. Ugyanaznap ugyancsak a templomban egy másik asszonytól is lopni akart, ez azonban elkapta a kezét. Kolompár Teréznek sikerült a kezét kirántani s kiszaladt a templomból. A másik asszony utána rohant s még megmutathatta a esendőröknek, akik le is tartóztatták. Ezen ügye a bíróság elé került, ahol azonban bizonyítékok hiányában föl lett mentve. Ugyanaz Baján az idén április hóban egy bajai tanítónővendék zsebéből 4 kor. 60 fillért s ugyanazon napon egy sátorból egy vég szines vásznat is ellopott. Ezen a lopásán azután tetten érték, s most már a szabadkai törvényszék elé került. Itt is megkísérelte a tagadást, de most már hasztalanul. A törvényszék tehát Kolompár Terézt, aki hat esetben volt eddig zsebtolvajlásért elítélve, két évi fegyházra ítélte.

Makacs öngyilkosjelölt. Koresmarics Péter szabadkai lakos minden áron meg akart válni az élettől, de szándékában megakadályozták. Először felakasztotta magát, de a házbeliek észrevették tettét s még idejekorán levágták. A kötélhaláltól megmenekülve, az öngyilkosjelölt kiszakította magát mentőnek karjai közül s az ablakon át az udvarra menekülve, a kutba ugrott. Megmentői azonban utána siettek s még élve huzzák ki a kutból.

Művészet — Irodalom.

Az Igazság 1906. júliusi számának a tartalma: (U.): A nemzetiségi kérdés. — Szaboleska Mihály: Nines több fiunk . . . — Abrányi Emil: Inasok kardala. — Tomics Jása: Az igazi új korszak. — Csizmadia Sándor: Ketten. — Papp Dániel: A hizó. — M. Korniss Aranka: Történet. — Pataj Sándor: Meghalt. — Dr. Radványiné Ruttkay Emma: Fájó huron. — Zsoldos Benő: A nőmozgalom újabb jelenségei. — Szerkesztői jegyzetek: A bécsi rongy. Anakronizmus. Az életmentő katona. A vacsorapénz. Az ellenzéki lap. Szaboleska verse. Halálbüntetés. — Irodalom. Stb. — Melléklet külön előfizetőknek: Dr. Angiolilla Kajetan: A kriminálantropologia kézikönyve. (Olaszból fordította: dr. Thót László.)

A Magyar Lyra zeneműkiadóváltalat legújabb kiadványa a „Mámor“ keringő. E rendkívül bájos és fülbemászó keringő szerzője Márkus A. zeneiskolai igazgató. Kapható 24 fillérért minden könyv- és zeneműkereskedésben, valamint a kiadóhivatalban, Jámor S. hangjegymetsző intézetében Budapest, V., Visegrádi-u. 3.

Gazdasági galambtenyésztés cím alatt Parthay Géza egy igen csinos füzetet irt azon kérdéssel, hogyan lehet a galambokat haszonnal tenyészteni? Ezen füzet, mely 55 rendkívül szép ábrával van diszítve, részletesen foglalkozik a haszon galambtenyésztés minden kérdésével. A minden gazdának melegen ajánlható könyv ára 1 korona. Megrendelhető az összeg előleges beküldése mellett a Szárnyasaink című baromfitenyésztési szaklap kiadóhivatalában Budapesten, Rottenbiller-utca 30. szám.

„Szülő Otthon“, mint a hazai szőlőszeti alkalmazottak menhelye van alakulóban, ahol a vincellér, munkavezető, telepkezelő, pincemunkás, pincemester stb. aggkorára, vagy baleset esetén otthont talál, lakást, élelmezést, ruházatot, pénzsegélyt stb. élvez. Az évi tagsági díj aránylag csekélyre van szabva, mert jövedelmező szőlőművelést, gyümölcsfatenyésztést, konyhakertészetet, mezőgazdaságot, szőlőszeti ipart, sertés-, baromfi- és méhtenyésztést, tehén- és szarvasfelenyésztést, felhívjuk az országban működő szőlőszeti alkalmazottak figyelmét ezen emberbaráti intézményre; saját jól felfogott érdekében kérjenek alapszabálytervezetet, hogy meggyőződhesse nek annak mivolta felől. Cím: „Szülő Otthon“ Kecskemét, II. tized 31. sz.

HIRDETÉSEK.

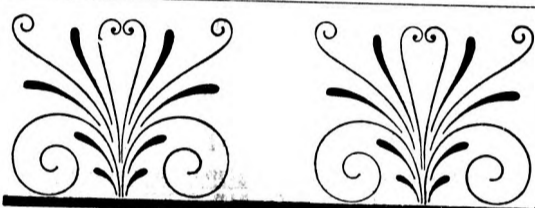

Zombori I-ső rendű juhturó.

Ezennel köztudomására adatik a nagyérdemű közönségnek, hogy Zomborban szóntai-ut és Schweidel-utca sarkán lévő kereskedésben naponta **I-ső rendű zombori juhturó** kicsinyben is kapható napi árban.

Dalycsev Dusán

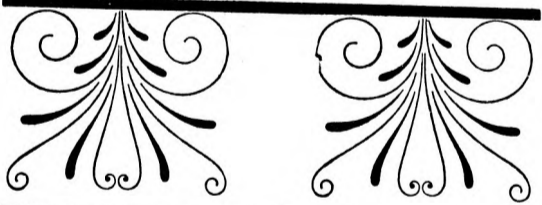
zombori juhturó főkiviteli üzlete.

HIRDETÉSEK

FELVÉTELNEK

LAPUNK KIADÓHIVATALÁBAN.

1612/1906. szám.

Pályázati hirdetemény.

Bácsfeketehegy községben lemondás folytán egy gyalogrendőri állás üresedett meg. Felhivatnak pályázni öhajtok, hogy ezen — havi utólagos részletekben fizetendő évi 600 korona javadalmazással járó — állásra vonatkozó, kellőleg felszerelt pályázati kérvényeiket Bácsfeketehegy község előljáróságánál **1906. évi július hó 20-ik napjának déli 12 órájáig** nyújtsák be. Később érkező kérvények figyelembe nem vétetnek. A felszerelést a község adja. Ruházatról a rendőr tartozik gondoskodni. Csenedőrök és kiszolgált katonák előnyben részesülnek.

Bácsfeketehegy, 1906. június 27.

Kozma Dezső,

közs. jegyző.

2-2

Zombor és környékének kizárólagos elárusítója.

Olajfestékek, festőművészeknek tubusokban dr. Fr. Schoenfeld és Tsa Düsseldorf gyárából.

Legfinomabb olajfestékek tubusokban festő tanulóknak skizzek és tanulmányok elkészítésére.

Gyorsan és keményre száradó szobapadló fénymaz.

Borostyánkő olajfénymaz.

Linoleum és zománcefénymaz festékek.

Szobapadló kenőcsök legjobb minőségű sárga, fehér és barna színekben.

Szobapadló szeszfénymazak.

Olajfestékek minden színben.

Nem létezik jobb, mint a **borostyánkő olajfénymaz**, amely mint medvefej van ellátva védjeggyel.

Kocsimázolóok részére:

„Híntó“-fénymaz (legfinomabb angol),

„Schleif“-fénymaz,

„Kerék“-fénymaz,

„Allvány“-fénymaz,

valamint az összes anyagok és kellékek, festékek, mázólok és fénymázolóok részére

gyári áron kaphatók.

Szenzáció! Szenzáció!

Aki akarja, hogy a kályhája szobadisszé váljon, az vegyen füst és szagmentes (törvényesen védett)

Vénus kályhafénynt,

annak 5 perc alatt **kefélés nélkül** bámulatos ragyogó kályhája lesz.

Kapható: *—14

Gergurov Dániel és Fia

vas-, szén- és festékkereskedésében
ZOMBORBAN, Kossuth Lajos- (16-) utca.

A haj ápolása. A hajhullás leggyakoribb okainak egyike, mint azt már a világ leghíresebb bőrgyógyásza is bebizonyították, a fejbőr korpa képződés. Ezen kellemtelen betegségben szenvedők a legrövidebb időn belül teljesen megkopaszodnak, miután a fejbőr korpa képződés a hajtalajt meglazítja és a haj gyökereit kiszáritja. Sámatalan hazai és külföldi orvos ajánlja a „Petrolin hajszesz“ és ezekre menő elismerő levél bizonyítja, hogy néhány szori használat után megszüntet mindennemű haj-

betegséget, meggátolja az ősülést és meglepő módon elősegíti a haj újra növeését. Vásárlásnál a fenti védjegyre tessék szigorúan ügyelni. Minden más néven forgalomba hozott hajszesz csak silány, ártalmas utáztat. Kapható az egyedüli készítőknél: **Koráni és Wachsmann** drogeria és csömetikai laboratorium, Szabadka.

Hungária fürdő

Nyári idény.

Mindennap reggeli 5 órától kezdve esti 8 óráig a nagyközönség

rendelkezésére áll.

☛ Gözfürdő: ☛

Urak részére

mindennap délelőtt 11 óráig csütörtök kivételével, kedden és szombaton délután is.

Hölgyek részére

d. u. fél 5 óráig hétfőn, szerdán és pénteken, valamint csütörtökön délelőtt 11 óráig.

☛ Zuhany: ☛

Csak urak részére

mindennap d. u. 5—8 óráig.

A kádfürdőket hölgyek és urak mindennap, vasárnap d. u. kivételével használhatják.

Naponta friss víz.

63. szám isk.

Pályázati hirdetmény.

A bácsordasi újonnan szervezett községi tanítói állásnak betöltésére ezennel folyó évi július hó 28-áig tartó határidővel pályázat hirdettetik.

A tanító jövedelme:

800 (nyolczszáz) korona törzsfizetés;

140 (egyszáznegyven) korona lakbér ezimen;

60 (hatvan) korona kertilletmény.

A folyamodó küldje szabályszerűen felbélyegezett kérvényét fent kitett határnapig a bácsordasi községi iskolaszékre czimezve alulirott iskolaszéki elnököknek.

A megválasztott tanító köteles az ismétlő tanulókat is oktatni. Állását szeptember hó elsején tartozik elfoglalni, mely naptól fizetése is folyósittatik. Bácsordas, 1906. évi június hó 21-én.

2-2

TURNOVSZKY RUDOLF,
iskolaszéki elnök.

408/1906.

Pályázati hirdetmény.

A vármegyei törvényhatóságnak 1191/közgy. 1906. számú szabályrendelete értelmében az utcák és terek szabályozási vonalainak megállapítására vonatkozó térképek Oszivác község részére elkészítendők lévén, ezen műszaki munkálatra vonatkozó ajánlatok **folyó évi július hó 15-éig** az előljárásságnál beadandók.

Oszivác, 1906. június hó 26-án.

3-2

Községi előljárásg.

1 kgr. Cuba kávé 2-80 f.

1 kgr. Gyöngykávé 3-20 f.

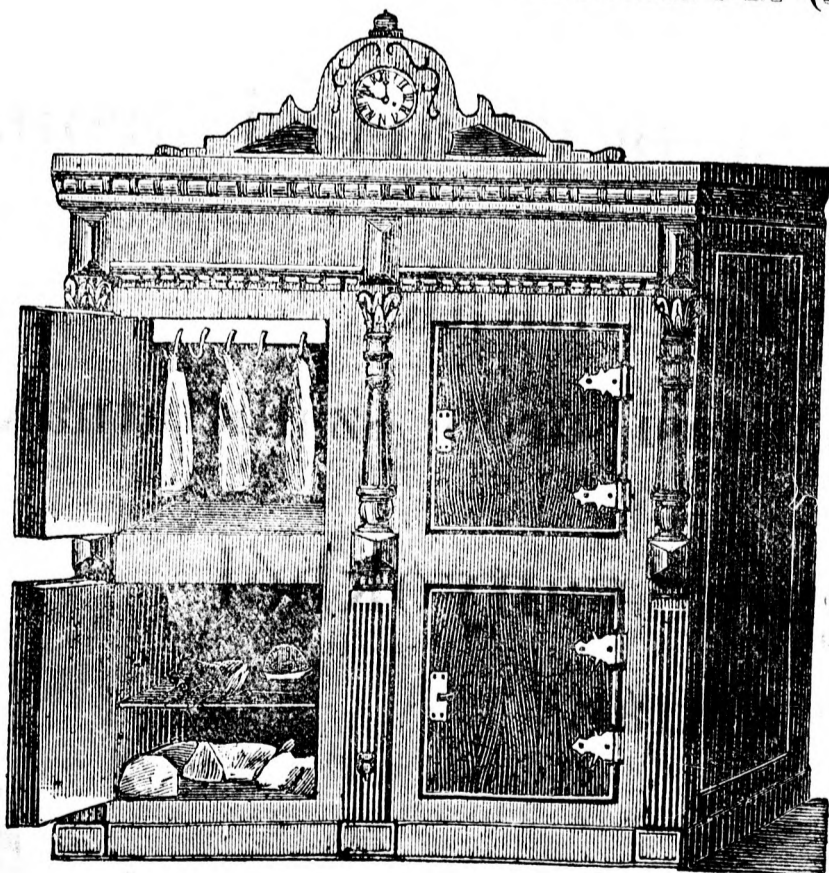
Kapható: 3-2

Metz József

fűszerkereskedésében ZOMBORBAN.

GOMBOS NÁNDOR

jégszekrény és fürdőberendezések gyára, épület- és diszműbádogos
ZOMBOR (Bácska).

Dús raktár mindenféle

jégszekrényekben

(vendéglősök, mészárosok és magánosok részére);

fürdőkádakban

és

konyhafelszerelésekben.

Minden e szakmába vágó és rajzszerinti bármily-nemű bádogárúk elkészítettnek.

Képes árjegyzék kívánatra bérmentve küldetik.

Javítások olcsón és pontosan.

Könyv- és könyomdai műintézet.

TELEFONSZÁM : 18.

B Á C S K A

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY KIADÓHIVATALA.

Bittermann Nándor és Fia

Zombor, vármegye palota.

Gyors és pontos kiszolgálás. Méltányos árak.

Folyóiratok, szépirodalmi és szaklapok, tudományos és közgazdasági művek, iskolai értesítők, röpiratok, gyászjelentések, váltók, táblázatok, számlák, levélfejek, névjegyek, eljegyzési és esketési kártyák, sima és dombornyomatu monogrammok, falragaszok, körlevelek, táncvigalmi meghívók, táncrendek, étlapok stb. minden e szakmába vágó munkák magyar, dalmát, szerb és német nyelven készíttetnek

csinos és izléses kiállításban.

Papir- és írószerek a bevásárlási áron.

Könyvkötőmunkák

elfogadtatnak és a kiállítási áron szállítatnak.

Községi nyomtatványokból

nagy raktár.